

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä
17.5.2016
Taltionumero
2191
Diaarinumero
3382/3/14

1 (7)

Asia Vammaispalvelua koskeva valitus

Valittaja Kaarinan perusturvalautakunta

Päätös, jota valitus koskee

Turun hallinto-oikeus 26.9.2014 nro 14/0538/2

Asian aikaisempi käsittely

A (s. 1943) on 21.10.2013 hakenut vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (vammaispalvelulaki) mukaista palveluasumista.

Kaarinan perusturvalautakunnan alainen viranhaltija on 22.11.2013 (päätös 2013 178) myöntänyt *A*:lle palveluasumisen ajalle 22.11.2013–28.2.2014. Päätöksen mukaan palveluasuminen sisältää kotihoidon palvelusetelituottajan käyntien omavastuuosuudet enintään 20 tuntia viikossa.

Viranhaltija on samana päivänä tekemällään eri päätöksellä (2013 179) päättänyt, ettei *A*:lle myönnetä palveluasumista 1.3.2014 alkaen, koska hän ei ole avuntarpeensa perusteella palveluasumisen suhteen vaikeavammainen henkilö. Päätöksessä on todettu *A*:n vaimon olevan puolisonsa omaishoitaja. Lisäksi *A*:lle on myönnetty kotiapua (päätöksessä virheellisesti omaishoitaja).

A on oikaisuvaatimuksessaan vaatinut, että viranhaltijapäätös 2013 179 kumotaan ja hänelle myönnetään oikeus vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen 1.3.2014 lähtien siten, että hänellä on käytössään apua viikossa vähintään 20 tuntia.

Kaarinan perusturvalautakunta on päätöksellään 25.2.2014 § 14 hylännyt A:n oikaisuvaatimuksen. Päätöksen perustelujen mukaan A:n esittämästä päiväohjelmasta ei tule esille sellaista jatkuvaluontoista ja erityisen runsasta avun tarvetta, jota vammaispalveluasetuksen 11 §:ssä tarkoitetaan. Lisäksi vammaispalvelulain mukaiset palvelut ovat toissijaisia suhteessa muiden lakien nojalla järjestettäviin palveluihin ja tukitoimiin. A:lla on mahdollisuus saada riittävät palvelut omaishoidon ja kotihoidon tarjoamien palveluiden avulla.

A on valituksessaan hallinto-oikeudelle vaatinut, että perusturvalautakunnan päätös on kumottava ja palveluasuminen järjestettävä 1.2.2013 alkaen 20 tuntia viikossa annettavana kotihoitona.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Turun hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään kumonnut perusturvalautakunnan päätöksen ja palauttanut asian sille uudelleen käsiteltäväksi. A:lla on hänelle ajalle 22.11.2013–28.2.2014 myönnetyn palveluasumisen lisäksi ajalla 21.10.2013–21.11.2013 ja 1.3.2014 alkaen ollut oikeus vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen.

Hallinto-oikeus on perustellut päätöstään seuraavasti:

Sovelletut säännökset

Vammaispalvelulain 4 §:n 1 momentin mukaan mainitun lain mukaisia palveluja ja tukitoimia järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentin mukaan kunnan on järjestettävä vaikeavammaiselle henkilölle muun muassa palveluasuminen, jos henkilö vammansa tai sairautensa johdosta välttämättä tarvitsee palvelua suoriutuakseen tavanomaisista elämän toiminnoista.

Vammaispalveluasetuksen 11 §:n mukaan palveluasumista järjestettäessä vaikeavammaisena pidetään henkilöä, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa jatkuvaluonteisesti, vuorokauden eri aikoina tai muutoin erityisen runsaasti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (asiakasmaksulaki) 1 §:n mukaan kunnallisista sosiaali- ja terveystalouksista voidaan periä maksu palvelun käyttäjältä, mutta 4 §:n 5 kohdan mukaan maksuttomia sosiaalipalveluita ovat muun ohella palveluasumiseen liittyvät erityispalvelut.

Asiassa saatu selvitys

A:n alaraajat ovat halvaantuneet sekä virtsarakko ja suolisto lamaantuneet pysyvästi hänen pudottuaan katolta elokuussa 2012. Hän on päässyt kotiin kuntoutuksesta helmikuussa 2013. Vaimo on ollut hänen omaishoitajanaan 1.4.2013 alkaen. Palvelusuunnitelman mukaan A liikkuu itsenäisesti pyörätuolilla. Tämän lisäksi hän käyttää apuvälineinä sähköpyörätuolia, sähkösäätöistä sänkyä, suihkutuolia, siirtymälautaa, pihtejä ja apupöytää. Hän tarvitsee siirtymisissä (jalkojen siirrossa) toisen ihmisen apua. Hän ei pysty astumaan itsenäisesti askeltakaan. Vaimo auttaa siirtymisissä. A tarvitsee apua myös noin kerran yössä. Vaimo auttaa tällöin asennon vaihdossa. 21.10.2013 tehdyllä kotikäynnillä on todettu, ettei A voi olla yötä (12 tuntia) yksin. A on saanut kotihoidon palveluja aamuisin noin kaksi tuntia, ja joskus myös iltaisin. Kotihoidon avulla on muun muassa toimitettu vatsa, pesty, hoidettu katetri ja haavat sekä jaettu lääkkeet. A on kertonut istuvansa päivät pyörätuolissa ja rauhoittuvansa illalla noin kello 19.

Kuntoutusohjaajan 13.12.2013 antaman selvityksen mukaan A tarvitsee apua lukuisia kertoja päivässä ajoittain muutaman minuutin ja ajoittain pitempiä aikoja. Hän on saavuttanut vaikeasta selkäydinvammasta ja aivovammasta huolimatta huomattavan omatoimisuuden, mikä on kuitenkin toteutuakseen täysin riippuvaista toisen henkilön antamasta avusta.

Johtopäätökset

Vammaispalvelulain mukainen palveluasuminen on vaikeavammaisille tarkoitettu erityispalvelu, jonka tarkoituksena on täydentää sosiaalihuoltolain perusteella myönnettäviä koko väestölle tarkoitettuja palveluja. Tässä tilanteessa A:lla on vammaispalvelulain toissijaisuutta koskevasta vammaispalvelulain 4 §:n 1 momentin säännöksestä huolimatta oikeus tuon lain mukaiseen palveluasumiseen, jos hän on vammaispalvelulain 8 §:n 2 momentissa ja vammaispalveluasetuksen 11 §:ssä tarkoitettu vaikeavammainen henkilö. Kun otetaan huomioon edellä selostettu selvitys A:n sairauksista ja hänen avuntarpeestaan, häntä on pidettävä edellä mainituissa säännöksissä tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, joka vammansa tai sairautensa vuoksi tarvitsee toisen henkilön apua päivittäisistä toiminnoista suoriutumisessa jatkuvaluonteisesti, vuorokauden eri aikoina tai muutoin erityisen runsaasti. Koska hän täyttää vammaispalvelulain mukaiset palveluasumisen saamisen edellytykset, hänellä on oikeus vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen,

eikä tätä oikeutta voida syrjäyttää tarjoamalla hänelle vastaavia sosiaali-
huoltolain mukaisia palveluja kuten kotihoitoa.

Haettu palvelu voidaan lähtökohtaisesti myöntää aikaisintaan hakemuk-
sen vireille tulosta alkaen. Hakemus on tullut vireille 21.10.2013, ja
A:lle on myönnetty palveluasuminen ajalle 22.11.2013–28.2.2014.
Asiassa ei ole edellytyksiä arvioida hänellä olleen avun tarpeensa vuoksi
oikeus palveluasumiseen jo ennen 21.10.2013.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Kaarinan perusturvalautakunta on valituksessaan vaatinut, että hallinto-
oikeuden päätös kumotaan.

Vaatimuksensa tueksi perusturvalautakunta on esittänyt muun ohella
seuraavaa:

Kuten palvelusuunnitelmassa on todettu, A liikkuu pyörätuolilla itsenäi-
sesti. Hän käyttää apuvälineinä lisäksi sähköpyörätuolia, sähkösäätöistä
sänkyä, suihkutuolia, siirtymälautaa, pihtejä ja apupöytää. A:lle on myös
myönnetty asunnon muutostöitä uuteen asuntoon. Muutostyöt olivat var-
sin laajamittaisia. Niillä pyrittiin siihen, että A voisi selviytyä itsenäisesti
jokapäiväisistä toiminnoista kodissaan. A:n vaimo toimii hänen omais-
hoitajanaan. Kotihoidon avulla on muun muassa toimitettu vatsa, pesty,
hoidettu katetri ja haavat sekä jaettu lääkkeet. Palvelukokonaisuus osoit-
taa, että ulkopuolisen henkilön avun tarve ei ole niin suuri, että se oi-
keuttaisi vammaispalvelulain mukaisen palveluasumispäätöksen tekemi-
seen. Kun otetaan huomioon se, että A suoriutuu itsenäisesti varsin mo-
nista päivittäisistä toiminnoista ja että ulkopuolisen henkilön apu näihin
toimintoihin ei ole runsasta, oikeutta palveluasumiseen ei voida myön-
tää.

A on antanut selityksen, jossa hän on vaatinut, että Kaarinan kaupunki
velvoitetaan korvaamaan hänen oikeudenkäyntikulunsa korkeimmassa
hallinto-oikeudessa 306,28 eurolla.

Perusturvalautakunta on vastaselityksessään pyytänyt, että oikeuden-
käyntikuluvaatimus hylätään.

Vastaselitys on lähetetty tiedoksi A:lle. A on toimittanut lisäselvityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian. Korkein hallinto-oikeus kumoaa ja poistaa Turun hallinto-oikeuden päätöksen siltä osin, kuin hallinto-oikeus on tutkinut A:n oikeuden vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen ajanjaksolla 1.2.2013–21.11.2013. Perusturvalautakunnan valitus hylätään muilta osin.
2. Kaarinan kaupunki veloitetaan korvaamaan A:n oikeudenkäyntikulut korkeimmassa hallinto-oikeudessa 306,28 eurolla.

Perustelut

1. Hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin mukaan päätöksellä, josta saa valittaa, tarkoitetaan toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkimatta.

Hallintolain 49 b §:n mukaan laissa säädetään erikseen, jos päätökseen saa vaatia oikaisua. Tällöin päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa tai muussa laissa säädetään.

Oikaisuvaatimus ja sen johdosta tehty lautakunnan päätös koskevat viranhaltijapäätöstä, jolla on ratkaistu A:n oikeus vammaispalvelulain mukaiseen palveluasumiseen 1.3.2014 lähtien. Tämän vuoksi hallinto-oikeuden olisi tullut jättää A:n vaatimus tutkimatta siltä osin, kuin se on koskenut ajanjaksoa 1.2.2013–21.11.2013.

Kun otetaan huomioon edellä ilmenevät hallinto-oikeuden päätöksen perustelut ja perusteluissa mainitut oikeusohjeet sekä korkeimmassa hallinto-oikeudessa esitetyt vaatimukset ja asiassa saatu selvitys, hallinto-oikeuden päätöksen muuttamiseen ei muilta osin ole perusteita.

2. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun lopputulos huomioon ottaen olisi kohtuutonta, jos A joutuisi pitämään oikeudenkäyntikulunsa vahinkonaan. Tämän vuoksi Kaarinan kaupunki on hallintolainkäyttölain 74 §:n nojalla määrättävä korvaamaan A:n oikeudenkäyntikulut korkeimmassa hallinto-oikeudessa edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Korkein hallinto-oikeus:

Irma Telivuo
hallintoneuvos

Hannele Ranta-Lassila
hallintoneuvos

Leena Äärilä
hallintoneuvos

Mikko Pikkujämsä (t)
hallintoneuvos

Antti Pekkala
hallintoneuvos

Anna Heikkilä
Asian esittelijä, oikeussihteeri

Jakelu

Päätös
Jäljennös

Kaarinan kaupunki perusturvalautakunta, maksutta
A
Turun hallinto-oikeus